

งานแปลธรรมใบลาน

เรื่องที่ ๓ ธรรมตัวคำสอน

ผู้แปล พระอธิการสาธิต อพทปญโญ

วัดโป่งคำ จังหวัดน่าน

นะโมตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ ฯ

เอวเมสุตัง เอกังสะมะยังภาคะวา สาวัตถียัง วิหะระติ เขตวะเนอนาถะปิณฑิกัสสะ อาราเมโก
สารโว ดุราสัปปุริสตั๋งหลาย เอวเมสุตังติ อธิกัณนิทานะวัจจะนัง ความมีตันว่า เอวเมสุตังนี้ นิตานะวัจจะนัง
หากเป็นนิตานแห่งสูตรตั๋งหลาย พรหมะราชาติกัณ หมายมีพรหมราชาสูตรเป็นต้น นิพพานะสูตร มัชเชนิพพาน
นะสูตร เป็นท่ามกลาง กัมภักันติปริโยसानะ นิโคกัณติกาละ สมยะเป็นปริโยสาร เอกัง สะมะยัง ยังมีในกาละ
สะมะยะคาบหนึ่ง วันนั้น ภาคะวา อันว่าพระพุทเจ้า สัตถา เป็นครู เตะมะนุสสานัง แห่งคนและเตวดาตั๋ง
หลาย วิหะระติ พระก็อยู่ในป่า เขตะวันเน ในป่าเขตะวันอาราม อันเป็นอารามอนาถะปิณฑิกะเศรษฐี สาวัตถิ
ยัง อันมีตีโกถ สาวัตถิ ยังแห่งเรื่องสาวัตถิ มีประมาณว่า ๕ ๐๐เจ้านาธาณู ก็มีและ เอกะตีวัตถัง ยังมีในวันหนึ่ง
ภิกขุ อันว่าภิกขุตั๋งหลาย สันนิปะติตวา ยังมาประสมจุมมูม (ตอนนี๋หายไปหนึ่งหน้า) ต่อหน้าสี ละภิปารานะ
สี สียังอโหสิ ตังนี้ ภิกขเวดูรา ภิกขุตั๋งหลาย กิระ ตังจักรู้มานี้ อะตีเตกาเล ในเมื่อข้ามล่องปั่นไปแล้ว เสีงจิระ
กำรวันนั้น เอโกราชา ยังมมีพญาตันหนึ่ง โตรระกะโส นามะ ชื่อว่าพญาโกรเภายัสสะกาละสิ ก็ได้เสวยยังราช
สมบัติ เป็นพญาปารานะสี นะกะเร ในเมืองปารานะสีมหานคร ตันนั้นอโหสิก็มีแล โสราชา อันว่าพญาตันนั้น
เกเลสิ ก็เท่าอยู่เสวยราชสมบัติบ้านเมือง สุขณะจะ อันเป็นสุขสำราญ ยะปะริราหัง หาคำเดื่อร้อนเคื่องใจไปได้
เท่าได้กระต่าบุญกิตานรักษาสิล ฟังธรรมอยู่ใจๆ ปะชาตก็มีวันนั้นแล อะถะ ในกาละเมื่อนั้น เตะวะจายะปะติกา
มีสองคนผัวเมีย ตะริโท อันตูกข์ไร่เชื้อใจ วัสสันติ ก็อยู่ เอกังกาเม ในบ้านอันหนึ่ง อตถิ อันมี กะตีโต แต่นอก
เมืองปารานะสี นั้นหันแล โสสามิกะปุริโส อันว่าจายผู้เป็นผัวนั้น อะมันเตสิ ก็ต่านจะระจา อตตะโน ภริเรนะ
สัทธิง กับด้วยเมียแห่งตน ว่า กันเต ดูรานางมีแต่ มาตาปี ตะโร อันว่าพ่อและแม่มหากัณแห่งเรา ตังสองนี้ ก็
หากเป็นคนตูกข์ไร่เชื้อใจ หาข้าวของอันเสี้ยงชีวิตบ่ได้ มีเงินค้ำก็บ่อเสี้ยง ข้าวน้ำขาดแลงจายแต่และ อันว่าเรา
ตังสองก็บ่มีกำหยังสักอัน ก็เอาแล้วแต่บุญกรรมแต่เตอะ แม้นว่าเราตังสอง ร้องให้เท่าใดก็ตี ก็บ่ได้และนา เขา
ตังสองผัวเมีย เจาจาสันนี้แล้ว สุริยะอาทิตย์ตกต่ำค่าลับตอย ไปแล้วขาตังสองผัวเมีย ก็นอนอยู่หันแล คีนันใน

เมื่อจักไถ่รุ่ง ตั้งอันไถ่ก็ขึ้น ตีปีกขีวี่มันทั่วเมือง ขาตั้งสองผิวเมียวก็ลงจากเคหาไปแสวงหากิน ใจๆทุกวันทุกเดือนเสี้ยงกาละได้หลายปีขอบเข้า นางผู้เป็นเมียนั้นในเมืองมหาศัตว์เจ้า จักมาเอาปฏิสนธิ นางอยู่ตื้นนั้น ในเมื่อสุริยะไถ่รุ่ง นางก็เห็นพระจันทร์ตกลงมาแต่ต้องฟ้า มาติดแห่งอกต้นแล้ว ก็รุ่งเรืองไปทั่วจุมพูทวีป จำใส่ยี่งนัก ต่อจากนั้นก็ฝันไปว่าตนสองขาผิวเมียว ได้ละพระจันทร์นั้นแล้ว ก็หันไปภายหน้าก็สดุ้งตื่นขึ้นมา แล้วก็บอกเล่ากำฝืนแห่งตนให้แก่ผิว ว่าข้าแต่ผิว อันว่าข้าอนคินนี้ ฝันเห็นดังกล่าวมาแล้ว ก็อัศจรรย์ใจมากนัก ก็บ่เคยฝืนสักเตื่อ จะดีหรือร้ายดังหรือ ขอผั่งจึงกล่าววว่า อันว่ากำฝืนนั้นดินดแล อย่าได้สลั่งตกใจ สักอันสักอย่างเตื่อ นางก็จะไถ่ยังบุตรผู้ประเสริฐ จักมาเกิดจะแลผู้ผิวก็ลงเรือไปหากิน ตามทุกวันหันแล ส่วนนางผู้เป็นเมียวก็คินงจึงการทรงกับพระว่า หนักแต่และ พอครบ ๑๐ เดือนแล้วจึงได้ประสูติ ยังจ่ายผู้มีรูปโสมโนมพรรณวรรณะงาม ล้วนถ้วน ทุกแห่ง ส่วนพ่อและแม่ก็ตั้งจื่อให้แก่ลูกว่า ตัวคำสอน ว่าอันก็รักแบ่งอุปถัมภ์ ใหญ่มาเมื่ออายุได้ ๑ ๐ ขวบแล้ว ส่วนพ่อก็มีอันตายไปหันแล แล้วก็เอาตนไปเกิด ในดาวะติงสา ก็ค้ำนึ่งถึงลูก และบ่เต่าแต่่นั้น ส่วนแม่ก็ได้อนิจกรรมไป แล้วก็ไปอยู่ด้วยกันตั้งจันดาวะติงสา ก็ได้ค้ำนึ่งถึงลูกอันเป็นกำพร้า ก็เป็นตุกชะเวทนา มาก ก็ได้อิถอกระเบื่องเข้าไปขอทานกันใจๆ หาที่พึ่งบ่ได้ซึ่งบ่มีญาติ ก็มาเป็นทุกข์บ่หมดกำเวรสนั้นแต่หนอ คินงสนั้น แล้วก็เข้าไปหามหาเถรในวิหาร กราบไหว้ เคารพคบบย่ำมหาเถร แล้วปฏิบัติมหาเถรตามกองวัตรเป็นอย่างดี มหาเถรก็มีความรักปิยา เสมอตั้งตาแห่งตน ก็ได้ให้โอวาทสี่สอน ทุกอย่างให้แก่มหาศัตว์เจ้า มหาศัตว์เจ้าก็เรียนเอาทุกอย่าง จนบริบูรณ์ดีแล้ว ในเมื่อเติบโตก็มีใจใคร่ไถ่ยังภริยา จึงขอมมหาเถรไถ่แนะนำ ว่าหญิงใดที่สมควรแก่ผู้ข้า มหาเถรก็กล่าววว่า อันหญิงนั้นมีหลายจำพวก ให้เลือกเอาจำพวกที่มีความรู้ ความสามารถ ก็ลามมหาเถรไป เทียวหาตามต้องการ มหาเถรก็มอบเงินคำร้อย ให้แก่มหาศัตว์เจ้า เอาไปเป็นทุนค้าฝ้านอน แล้วก็ให้พรแก่มหาศัตว์เจ้า มหาศัตว์เจ้าก็กราบลามมหาเถร นำเงินร้อยคำร้อยจากไปวันนั้นและ ต่อแต่นั้นมหาศัตว์เจ้าก็อิฐฐาน ขอให้เทพไถ่ยมบาล อารักษ์ช่วยบันดาลให้แต่เตื่อ แล้วก็เข้าไปบ้านแห่งหนึ่ง ไปถามยังแม่ป้าแม่อาทั้งหลาย เรียกมายังลูกหลานมาตื้นนั้น ท้อมมหาศัตว์เจ้าเลือกเอาตามแบบเบ้าโบราณ ตีเคยปฏิบัติมาแต่โบราณ เช่นว่า การเคารพคบบย่ำซึ่งกันและกัน ความโกธามานะก็อย่าได้มี อิกอย่างต้องมี เรือนสามน้ำสี่ นั้นเตื่อ แต่แล้ว พวกสาวๆหมั้นนั้นก็หาว่า มหาศัตว์เจ้าสั่งบ่ดูการแต่งตัว ของตัวเก่าซึ่งมีอันเศร้าหมอง ส่วนคำตีต่านกล่าวมานั้น เราทั้งหลายปฏิบัติบ่ได้ พ่อแม่เลี้ยงมาแต่หน้อยยังบ่พอปานนี้และ ท่านจงหลีกไปเสียเตื่อ มหาศัตว์เจ้าก็กล่าววว่าสุตั้งหลาย ยังบ่รู้ว่าอันใดดีอันใดร้ายและยังมือคตอยู่ในใจกันจู้คนๆ แล้วหนีไปบ้ำตั้งหน้า ก็กล่าววว่าผู้ใด มีความสามารถปฏิบัติตามตัวคำสอน ก็จักขอเอาเป็นเมีย แต่แล้วพวกสาวๆพวกนั้น ก็หาว่ามหาศัตว์เจ้าถื่ออิฐอันมาก แล้วก็ลาจากตื้นหัน แล้วก็อิฐฐานแถมใหม่ แล้วหลบนอนในตื้นนั้น คือศาลาแห่งหนึ่ง

ยังมีหญิงผู้หนึ่งเป็นคนขอทาน พ่อแม่ตายเสียจาก แต่มีโสมโนมพรรณวระระสวยงามมากนัก ก็จะเดินขอทานไป ถึงศาลาแห่งนั้น จวนค่ำก็จะนอนในที่นั้น หั้นและเมื่อนั้น มหาสัจย์เจ้าก็เหลืออมไปหั้นใส่ นางผู้นั้นก็ถามความสุขทุกข์ของนางๆก็ตอบตามคำมีทุกประการ แล้วมหาสัจย์เจ้าก็ดูปฏิสันฐาน ของนางแล้วก็หากจักเป็นแต่บุยตีข้าหากได้ อธิฐานไว้ก็เป็นได้จึงได้ถามดูความตั้งหลาย และกล่าวกำต้าวคำสอนให้ฟังดังกล่าว มาเมื่อภายหลัง นางก็บ่ชัดจะปฏิบัติตามความต้าวคำสอนทุกประการ ส่วนมหาสัจย์เจ้า ก็กล่าวแกล้งเพื่อดูใจของนาง นางก็เดินจากไปหั้นแล ส่วนมหาสัจย์เจ้าก็ตามหานาง เพราะมีความเสนหานางยิ่งนัก จึงได้ตั้งสัจจะอธิฐาน ถึงมหาเถรตามที่ได้ส่งสอนนั้นและ และจรเดินไปแถมเล่า ก็ไปพบนาง ก็ขอเอานางมาเป็นภริยา ตามจารีตประเพณีสืบต่อไป จบเพียงเท่านี้ก่อนแล ฯ

